

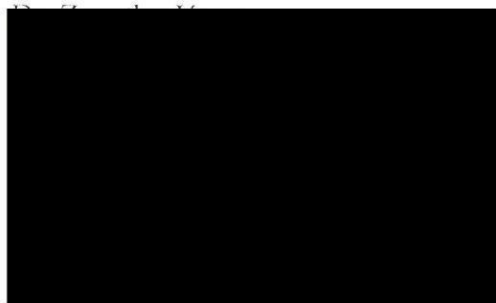

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III / 1117-0 / 2017
Érkezett:	2017 MÁJ 16.
Példány:	1 Kezelőiroda:
Melléklet:	db: 1

Az ügy száma: Mfv.III.10.350/2016/4.

A tanács tagjai:

A felperes:

A felperes képviselője:

Az alperes:

Az alperes képviselője:

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
44.M.2153/2015/7.

Rendelkező rész

A Kúria az Alkotmánybíróság eljárását, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet 93. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, a rendelkezés megsemmisítését és alkalmazásának kizárását kezdeményezi, elsődlegesen a folyamatban lévő valamennyi perben, másodlagosan a Kúria előtt Mfv.III.10.350/2016. szám alatt folyamatban lévő perben; egyidejűleg a Kúria a per tárgyalását az Alkotmánybíróság döntése meghozataláig felfüggeszti.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

I.

A felperes 2014. április 7-i igénybejelentése alapján eljáró elsőfokú társadalombiztosítási szerv a 2015. március 11-én kelt határozatában 2014. április 1-től öregségi nyugdíjat állapított meg a felperes részére. A felperes fellebbezésében kérte, hogy az ellátás összegét a nyugdíjazását megelőzően betöltött vendéglátó tevékenységet ellátó részegység vezető FEOR 1332 számú munkakörre irányadó kereset átlaga alapján állapítsák meg. Az elsőfokú határozatot a

Mfv.III.10.350/2016/4.

másodfokú szerv helybenhagyta. Az indokolás szerint az Ukrajnából áttelepült felperes az áttelepülés után nem dolgozott tovább, ellátása összegét a Magyar Népköztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a szociális ellátás területén való együttműködés tárgyában Budapesten, az 1962. december 20-án kötött egyezmény kihirdetéséről szóló 1963. évi 16. törvényerejű rendelet (Egyezmény) 9. cikk (1)-(3) bekezdése és társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (Tnyvhr.) 14. § (10) bekezdése alapján állapították meg. A Tnyvhr. 14. § (10) bekezdése szakmai átlagkereset alkalmazása esetén a nyugdíjigénylő által leghosszabb ideig betöltött, szolgálati időként figyelembe vételre kerülő munkakör alkalmazását írja elő, a rendelkezést a 2015. január 1-jén első fokon le nem zárt ügyekben is alkalmazni kell. A felperes ügye az elsőfokú hatóságnál 2015. január 1-jén folyamatban volt, a megváltozott jogszabály alapján a FEOR 1332 munkakör nem alkalmazható, mert a felperes által leghosszabb ideig betöltött munkakör bolti eladó volt.

A felperes a társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálatát azért kérte, mert az ellátást – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 64. § (2) bekezdése és a Tnyvhr. 2014. április 1-jén hatályos 14. § (10) bekezdése alkalmazásával – az általa betöltött utolsó munkakörre irányadó szakmai átlagkereset alapul vételével, magasabb összegben kellett volna megállapítani. Hivatkozott arra is, hogy az eljáró szervek megszegték a Tny. 1. §-át és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 1. §-5. §-ában, 50. §(1) bekezdésében írt kötelezettségeiket, kérte az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését.

A munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. Eljárási szabálysértést nem állapított meg, a Tnyvhr. 2015. január 1-től hatályos 14. § (10) bekezdése alkalmazását nem ítélte jogszabálysértőnek, a felperes által megjelölt jogszabályokkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére alapot adó aggálya nem merült fel.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a keresetének helyt adó határozat meghozatalát és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését kérte, mert a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése, amely rendelkezés alapján alacsonyabb összegű ellátást állapítottak meg számára, ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével és 15. cikk (3)-(4) bekezdéseivel.

II.

A felek között folyamatban lévő perben vita tárgyát képezi, hogy az öregségi nyugdíj összegét a Tnyvhr. 14. § (10) bekezdésének az ellátás megállapítása, vagyis a jogosultság fennállása kezdő időpontjában, azaz 2014. április 1-jén, vagy az elsőfokú határozat meghozatala, azaz 2015. március 11-én hatályos rendelkezése alkalmazásával kell-e kiszámítani.

A perben vitás kérdés elbírálása szempontjából releváns jogszabályi rendelkezések a következők.

Egyezmény 9. cikk (3) bekezdés: azoknak az állampolgároknak a részére, akik az egyik Szerződő Fél területéről a másik Szerződő Fél területére költöztek, azonban az átköltözés után nem dolgoztak tovább, a nyugellátás összegét a megfelelő képzettséggel rendelkező és a nyugellátás megállapítása időpontjában a fogadó állam hasonló tevékenységet folytató

Mfv.III.10.350/2016/4.

dolgozója szakmai átlagkeresete alapján kell kiszámítani.

Tny. VII. fejezet „Igényérvényesítési és eljárási szabályok” cím alatti 64. § (2) bekezdés: az igényt visszamenőleg legfeljebb hat hónapra lehet érvényesíteni, az ellátást a jogosultsági feltételek fennállása esetén legkorábban az igénybejelentés időpontját megelőző hatodik hónap első napjától lehet megállapítani. Az igényt az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Tny. 69. § (1) bekezdés: a nyugellátás attól a naptól állapítható meg, amely napon a jogosultsághoz szükséges feltételek bekövetkeztek.

Tnyvhr. 2014. április 1-jén hatályos 14. § (10) bekezdés: ha nemzetközi egyezmény szakmai átlagkereset figyelembevételét írja elő, akkor ennek összegét a nyugdíjigénylő nyugdíjazását megelőzően betöltött munkakörében, illetőleg ahhoz hasonló munkakörben a nyugellátás megállapításának időpontja szerinti – a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által közölt – kereset országos átlaga alapján, de a 2013. január 1-jét megelőző időszakra legfeljebb a nyugdíjárulék-fizetési felső határ összegének figyelembevételével kell meghatározni.

Tnyvhr. 2015. január 1-től hatályos 14. § (10) bekezdés: ha nemzetközi egyezmény szakmai átlagkereset figyelembevételét írja elő, akkor ennek összegét a nyugdíjigénylő által leghosszabb ideig betöltött, szolgálati időként figyelembevételre kerülő munkakörben, ennek hiányában ahhoz hasonló munkakörben a nyugellátás megállapításának időpontja szerinti – a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter által közölt – kereset országos átlaga alapján, de a 2013. január 1-jét megelőző időszakra legfeljebb a nyugdíjárulék-fizetési felső határ összegének figyelembevételével kell meghatározni.

Tnyvhr. 93. § (1) bekezdés: az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 353/2014. (XII. 29.) Korm. rendelettel módosított 14. § (10) bekezdését a 2015. január 1-jén első fokon le nem zárt ügyekben is alkalmazni kell.

III.

A Kúria az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. §-a alapján azért kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, mert az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó fenti rendelkezések közül a Tnyvhr.-nek – az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 353/2014. (XII. 29.) Korm. rendelet (Kr.) 24. §-ával módosított – 93. § (1) bekezdését az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésébe és a B) cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartja.

Az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdésének sérelme

A felperes jogosultságát a Tny. 64. § (2) bekezdés második mondata az ellátás megállapításának kezdő időpontjában hatályos jogszabályok alapján rendeli elbírálni, ennek alapján a felperes ügyében a Tnyvhr. 2014. április 1-jén hatályos 14. § (10) bekezdése az alkalmazandó szabály. A Tny. 64. § (2) bekezdéséhez képest a végrehajtási szabály, vagyis a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése eltérő rendelkezést fogalmaz meg azzal, hogy a Tnyvhr. Kr.-rel módosított 14. § (10) bekezdését a 2015. január 1-jén első fokon le nem zárt ügyekben is alkalmazni rendeli, amelynek alapján a felperes ügyében a Tnyvhr. 2015. január 1-től hatályos 14. § (10) bekezdése alkalmazandó.

Mfv.III.10.350/2016/4.

A Tny. 64. § (2) bekezdéséből és a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdéséből a jogalkalmazó számára ellentétes következtetés adódik: az Egyezmény 9. cikk (3) bekezdése alkalmazásakor a szakmai átlagkeresetet a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése alapján az igénylő felperes által leghosszabb ideig betöltött munkakörre, míg a Tny. 64. § (2) bekezdése alapján a nyugdíjazását megelőzően betöltött munkakörre irányadó, a nyugellátás megállapítása időpontja szerinti kereset országos átlaga alapján kell meghatározni. A jogalkalmazó a nyugdíjszámítást eltérő módon szabályozó rendelkezések [a Tnyvhr. 2015. január 1. előtti és utáni 14. § (10) bekezdései] alkalmazásától – ez irányú egyéb jogszabályi rendelkezés hiányában – nem tekinthet el, azok közül nem választhat, amennyiben az egyik szabályt mellőzi, jogszabálysértést követ el.

Az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése szerint a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. A Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése – a fent bemutatottak szerint – a Tny. 64. § (2) bekezdésével ellentétes, ezért alaptörvény-ellenes.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a jogállamiságból származó jogbiztonság követelményének sérelme

A jogalkotó a Tnyvhr. 2015. január 1-től hatályos 14. § (10) bekezdése megalkotásával – a 2014. december 31-ig hatályos rendelkezéshez képest – jellemzően kedvezőtlenebb nyugdíjszámítási szabályt vezetett be: az érintett, nyugdíjba vonuló személyek a foglalkoztatásuk, az aktív munkavállalásuk időszakát lezáró időpontban – magasabb képzettségükre, beosztásukra, nagyobb tapasztalatukra figyelemmel – általában magasabb keresettel rendelkeznek, mint a munkavállalás korábbi időszakaiban. A Tnyvhr. 2015. január 1-től hatályos 14. § (10) bekezdése alkalmazása – a felek által sem vitatottan – a felperesre is kedvezőtlenebb nyugdíjszámítást eredményez az által, hogy az új rendelkezés alapján, a szakmai átlagkereset alkalmazásakor nem a nyugdíjazását megelőző vendéglátó tevékenységet ellátó részegység vezető munkakörében, hanem az általa leghosszabb ideig betöltött bolti eladó munkakörre irányadó kereset országos átlagát kell figyelembe venni. A jogalkotó a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdésében az Tnyvhr. új szabályának alkalmazását – a folyamatban lévő jogviszonyokba való beavatkozást megvalósító jogszabályok módosítása során gyakran alkalmazott megoldástól eltérően – generálisan rendeli el, nem csupán akkor, ha az az érintetteknek nézve kedvezőbb.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése értelmezési gyakorlata szerint [57/1994. (XI. 17.) AB határozat; 32/2012. (VII. 4.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, stb.] valamely jogszabály a visszaható hatály tilalmát sérti akkor is, ha a hatályba léptetés nem visszaható hatállyal történt, de a jogszabály rendelkezéseit a jogszabály hatályba lépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. Az Alkotmánybíróság a 10/2014. (IV. 4.) AB határozatban (ABH) kimondta, hogy a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma nem abszolút érvényű, és egyértelműen élhet ezzel a jogalkotó akkor, amikor új jogosultságot állapít meg, meglévő jogosultságot terjeszt ki, vagy valamely jog korlátozását oldja fel. Az Alkotmánybíróság az ABH-ban és más határozataiban [7/1992. (I. 30.) AB határozat, 20/2001. (VI. 11.) AB határozat, 1/2016. (I.29.) AB határozat] nem csak azt állapította meg, hogy a vizsgált szabályozás visszaható hatályú jogalkotásnak minősül, hanem azt is, hogy az hátrányos tartalmú, ezért a támadott rendelkezéseket az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközésük miatt megsemmisítette.

A jelen ügyben a jogalkotó a nyugdíjszámítási szabály megváltoztatásával hosszú távú, anyagi

Mfv.III.10.350/2016/4.

jogviszonyokba avatkozott be úgy, hogy a felperesre és – adott esetben – más érintettekre is kedvezőtlen szabály alkalmazását a korábban (a kedvezőbb szabály hatályban léte alatt) indult, első fokon folyamatban lévő ügyekben is elrendelte. A Tnyvhr. 93. § (1) bekezdésében alkalmazott szabályozási megoldás mindezek miatt ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett hátrányos, jogkorlátozó visszaható hatályú normaalkotás tilalmával is.

IV.

A Kúria a fenti indokok alapján a Tnyvhr. 93. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, a rendelkezés megsemmisítését és – a rendelkező részben foglaltak szerint – alkalmazásának kizárását kezdeményezi. Az általános alkalmazási tilalom kimondását a Kúria az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános egyenlőségi szabály és a B) cikk (1) bekezdéséből származó jogbiztonság követelményének érvényesülése érdekében kéri az Alkotmánybíróságtól.

A Kúria az eljárás felfüggesztéséről a Pp. 155/B. § (1), (3) bekezdése, az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján határozott, a végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 155/B. § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2017. április 10.

A kiadmány hitelül:

